Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Manuscrișe nefrancate nu se primesc. — Manuscrișe nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următorele Birouri de anunciuri: în Viena: *N. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelik Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în București: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o coloră 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXI.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 franci.
Se prenumără la tóte oficiele poștale din intru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov administrațiunea, piața mare, târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 32. Brașov, Joi 12 (24) Februarie 1898.

O reuniune de „patrioți".

Vrem sĕ luăm notiță adĭ de o nouă ciupercă veninósă, ce a scos'o la ivélă fertilitatea estra-ordinară a șovinismului bolnăvicios, de care sunt cuprinse tóte păturile societății maghiare dela noi.

Nu este vr'un eveniment de însemnătate, dér caracterisézĕ mult vremurile prin carĭ trecem și în deosebĭ stadiul avansat, la care au ajuns în momentele de față aberațiunile contrarilor esistenței nóstre naționale.

E vorba de o nouă reuniune maghiară, ce s'a înființat în orașul Bistrița din Ardél cu scopurĭ agresive. Ea sĕ numesce „Partida patrioților din comitatul Bistrița-Năsĕud".

Atâta a mai trebuit, pentru a pune în lumină adevĕrată balamucul unguresc, ca sĕ se formeze acum și partide de patrioțĭ.

Décă adversarii noștri vor printr'asta sĕ documenteze cât de restrîns e la noi în țéră numĕrul „patrioților" în sensul lor, n'avem nimic de dis. Nisuința de a scóte la ivélă pe „patrioțĭ" prin întrunirea lor în reuniunĭ, va da tot-odată și străinătății prilegiŭ de a se convinge de anomaliile vieții publice și sociale dela noi. Este un testimoniu de sĕrăciă destul de bătător la ochĭ, pe care și-l dau Maghiarii lor înși-șĭ, precum și artei lor de a guverna, décă, 50 de anĭ după revoluția dela 1848, ei mai simt necesitatea de a se constitui anume în reuniunĭ, ca sĕ propage patriotismul în societate. Rĕu trebue sĕ stea cu patriotismul într'o țéră, unde se ia refugiul la asemenĭ mijlóce ridicule.

Și óre aicĭ în Ardél acésta sĕ fiă situația în ce privesce patriotismul?

N'avem decât sĕ schițăm motivele, prin carĭ se esplică crearea amintitei reuniunĭ și ținta ei, cum sunt espuse în program, pentru-ca s'aflăm rĕspunsul la întrebarea de mai sus.

„Reuniunea patrioților", se dice în program, s'a înființat pentru-ca sĕ lupte în interesul ideei naționale și de stat maghiare-unitare. La locurile cele mai competente s'ar fi recunoscut adecă necesitatea de a-se aședa statul pe unitate națională, nu numai din punctul de vedere al posiției de putere mare a monarchiei, ci și din punctul de vedere al marilor puterĭ europene. De aci se conchide, că la resoivarea acestei „uriașe probleme" trebue sĕ concurgă întréga societate patriotică, cu atât mai mult, cu cât s'a ridicat un spirit particularist în contra direcției acestei desvoltărĭ naționale și de stat.

Din acest „sentiment" și din acéstă „consciință" a emanat, dice programul, planul de a organisa o partidă de patrioțĭ în mijlocul comitatului Bistrița-Năsĕud. Se mai asigură în program, că acéstă partidă n'ar fi politică, ci numai patriotică-socială și se arată, că terĕmul activității ei va fi viéța comitatensă și viéța socială.

Celelalte le va sci și le va gâci orĭ și cine, care cunósce buruiana specifică a patriotismului sovinisto-maghiaro-jidovesc, ce cresce și înfloresce acum la noi pe tóte cărările.

Nespus de ridicul este numai, că patrioții de acest soiŭ îșĭ închipuesc, că prin astfel de stupide apucăturĭ vor isbuti a căștiga pe Românii și Sașii din numitul comitat pentru ideia lor unitară națională.

Se vede, că șoviniștii dela Bistrița au crescut în scóla lui Banffy, și că cercul ideilor lor nu se estinde mai departe, decât numai până la Dobrițin. De vor mai trăi însĕ, li-se va da ocasiune, de sigur, sĕ se convingă, că lumea nu se sfîrșesce la Dobrițin și Banffy nu este omul cel mai înțelept din lume. Se vor convinge și de aceea, că Românii și Sașii nu numai, că n'au nicĭ dorință, dér n'au nicĭ cea mai mică necesitate de a învĕța patriotismul dela ei.

O miiă de scóle nouĕ de stat. Cu ocasiunea desbaterei budgetului în cameră, ministrul instrucțiunei publice Wlassics a declarat, că trebue sĕ se înființeze încă „cel puțin o miiă de scóle poporale de stat pentru a satisface celor mai urgente trebuințe". „Pesti Naplo" află acum, că ministrul Wlassics a și făcut primul pas pentru înființarea nouĕlor scóle. El a provocat adecă pe fișpanĭ, ca sĕ-i raporteze *în grabă*, în câte comune din comitatele lor ar fi lipsă de-a se înființa scóle nouĕ. Pe basa acestor raporturĭ ministrul va stabili apoi ordinea și programul, după care în următorii cincĭ anĭ vor avé sĕ se înființeze cele 1000 de scóle nouĕ de maghiarisare. — Ce dic óre la asta țĕranii din ținuturile bântuite de fómete ale Ungariei?

Mĕsurĭ în contra socialiștilor.

Alaltăierĭ, în 21 Febr., poliția din Budapesta a făcut nu mai puțin ca **66 de perchisiții domiciliare.** Perchisițiile s'au făcut cu mare asistență de polițiștĭ. La tóte societățile de muncitorĭ din Budapesta poliția s'a presentat în acelașĭ timp. Unde membrii comitetului nu erau presențĭ și unde n'au putut afla cheile dela casse, le-au rupt séu le-au deschis prin lăcătușĭ. *Nicăirĭ însĕ nu s'au aflat lucrurĭ compromițĕtóre* și astfel poliția s'a mărginit a confisca protocólele, listele membrilor, listele funcționarilor, registrele casselor și altele de acestea. Numai dela societatea tipografilor s'au confiscat 2000 fl.; acestĭ banĭ însĕ constitue averea societății și nu s'au adunat prin colecte. Aprópe toțĭ președinții reuniunilor încălcate de poliție au luat procese verbale și au protestat, ér prin un advocat au înaintat recurs în contra confiscărei protocólelor.

Faimosul *Várkonyi* Istvan, redactorul și proprietarul diarului socialist „Földmivelö", din nou a fost citat alaltăierĭ la căpitănatul polițienesc, spre a fi pedepsit pentru banii, ce 'i s'au confiscat cu ocasiunea perchisiției și carĭ se dice, că ar fi fost adunațĭ prin *colecte*, deși acésta încă nu e constatat. Căpitănatul l'a pedepsit cu 100 fl. amendă, ér banii confiscațĭ, în sumă de 401 fl. 90 cr. a hotărît a 'i se lua pentru tot-déuna și a se dărui fondului sĕracilor.

Tot alaltăierĭ Varkonyi a făcut cunoscut în scris primăriei orășenescĭ, că el a *încetat de-a mai fi proprietarul diarului „Fölmivelö"* și că a predat acéstă fóiă mai multor locuitorĭ din „Alföld", pe carĭ îi înșiră cu numele. Sunt vre-o 11 inșĭ din 11 centre socialiste, ca Orosháza, Hodmezövásárhely etc. Intre ei se află și un Jidan.

Așa disul „Club democrat" din Budapesta a convocat pe astă séră, Mercurĭ, o conferență pentru a lua posiția față de ordinațiunile extra-ordinare ale guvernului. In convocarea președintelui se dice, că *„sub pretext de pericul vor prin aceste ordinațiunĭ sĕ nimicéscă și ultimele rĕmășițe de drepturĭ.* E pus în joc dreptul de reunire și de întrunirĭ, și libertatea pressei e amenințată prin *censură*, ce pe căi laterale este deja întrodusă".

In *comitatul Pestei* cele mai marĭ îngrijirĭ le inspiră împrejurarea, că muncitorii socialiștĭ nu vor sĕ se angajeze la lucrul câmpului pentru vară. — In comitatul *Zemplin* socialiștii continuă de-a ține nóptea adunărĭ.

In *comitatul Aradului*, mai ales în părțile mărginașe cu comitatele Bichiș și Cianad, încă e în mare crescere numĕrul socialiștilor, așa că în mai multe comune a trebuit în dilele din urmă sĕ se întăréscă posturile de gendarmĭ.

Solgăbirĕii și notarii pretutindenea se silesc sĕ stórcă dela țĕranii socialiștĭ declarațiunĭ în scris, că se lapĕdă de principiile socialiste și de jurămêntul pus pe acele principii. In schimb le promit, că vor mijloci retragerea miliției și îmbunătățirea sorții lor. In unele comune au și isbutit sĕ stórcă dela popor astfel de declarațiunĭ și sĕ-l liniștéscă, la aparență cel puțin.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Cum vom traduce pe classicĭ?

(Biblioteca autorilor classicĭ. Müller. Bucurescĭ 1898)

Studiu-recensiune de N. Sulică.

II.

Intrebarea — *cum avem sĕ traducem pe classicĭ?* — astfel formulată, póte îndreptățĭ pe orĭ și cine sĕ se aștepte la decretarea unor norme de valóre generală și absolută. Dér nu e așa, căcĭ trebue sĕ constat din capul locului, că o traducere de model adĭ nu se mai considĕră drept productul unei meserii, ci drept product artistic, precum însu-șĭ un dibaciŭ traducĕtor nu mai e meseriaș, care sĕ-șĭ însușéscă exclusiv prin esercițiu desteritatea și iscusința; el e *artist*, ér arta, în domeniul căreia se validitézĕ, e *„arta de a traduce"*. Dela o bună traducere se pretinde sĕ fiă însă-șĭ *classică*. Și așa, precum poetului nu-i putem prescrie apodictic și categoric ce sĕ producă și cum sĕ producă, așa nicĭ pe artistul-traducĕtor nu-l putem constrînge la respectarea unor stricte legĭ în acțiunea sa de a reproduce în limba națională ceea ce s'a produs într'o limbă străină. Dér precum s'au stabilit prin abstracțiune pentru corecta apreciare a productelor literare nisce legĭ estetice de natură mai mult séu mai puțin generală, ér pentru poet numai de valóre subsidiară, așa și în domeniul *hermeneuticei*, i. e. arta de a interpreta, se pot marca conturile generale, în carĭ are sĕ se incadreze o bună traducere și acésta cu atât mai vêrtos, cu cât experiența ne învață, că astădĭ nu sunt tot-déuna artiștĭ, câțĭ se încércă pe un teren séu pe celalalt.

Stând astfel lucrul, proclamându-se libertate aprópe nețĕrmurită în domeniul hermeneuticei, nu e mirare, décă în literatura acestei cestiunĭ*) vom da peste părerile cele mai opuse și subiective, așa că proverbul latinesc: *quot capita, tot sententiae*, se póte aplica aicĭ în tótă intregitatea și abundanța sa.

Intre acestea s'a dat espresiune și unor vederĭ cât se póte de pesimiste și așa nefavorabile pentru arta și putința unei bune traducerĭ. *Haupt* dice, că traducerea e lovitura de mórte a inteligenței, ér Wilhelm de *Humboldt* îi scrie între altele lui Wilhelm Schlegel, traducĕtorul lui Shakespeare (1796): orĭ-ce traducere îmĭ pare o încercare de-a resolva o problemă imposibilă, căcĭ traducĕtorul trebue necondiționat sĕ se sfarme de una din cele 2 stâncĭ, ce-l amenință: necesitat fiind séu sĕ se țină strict de original și acésta pe contul spiritului și al limbei națiunei sale, séu sĕ țină cont după putință de particularitățile graiului sĕu național, ceea ce numai pe socotéla și în detrimentul originalului se póte realisa. E caracteristică în punctul acesta impresiunea, ce i-o face lui *Don Ouixote* (X, 10) o traducere. El compară traducerea cu dosul unei tapițerii (broderii) de Holanda, unde figurile, ce-i drept, se mai pot distinge, dér cu desĕvîrșire diformate de firele grămădite cruciș și curmeziș.

Lucrul, nu-i vorbă, e cam exagerat, cu tóte că în adevĕr *unica* condițiune absolută și indispensabilă, care se póte stabili pentru realisarea unei bune traducerĭ, este *perfecta cunóscere atât a limbei din care se traduce, cât și a limbei naționale, în care se traduce;* ér singurul și esclusivul criteriu conducĕtor în esecutarea traducerei e, ca *traducerea sĕ fiă astfel întrupată, ca cetitorii traducerii sĕ se alégă cu aceeași impresiune, care a esercitat'o séu o esercită originalul asupra publicului sĕu.* Ĕtă decĭ ținta finală a unei perfecte traducerĭ! Artist-traducĕtor e decĭ numai acela, căruia i-a succes sĕ resolve pe deplin acéstă problemă; ér o astfel de traducere va fi o creațiune artistică tot atât de prețiósă pentru literatura națională, ca orĭ-care alt product original.

Cum va realisa însĕ traducĕtorul acéstă țintă finală a unei traducerĭ artistice? De ce principii se va lăsa condus în nisuința sa spre acest ideal al traducerei?

Aicĭ părerile se grupézĕ în 2 tabere, representând fiă-care unul din cele 2 prin-

*) Vedĭ bibliografia la urmă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCIRILE ȚILEI.

— (10) 22 Februarie

Subvenționarea „Kulturegylet"-urilor ungurescĭ. Se scie, că „Kulturegylet"-ul din Ungaria nordică primesce de mulțĭ anĭ o subvenție dela stat de *2000 fl. la an* pentru a susține „Kisdedovurile" înființate de el. Acum presidiul acestui „Kulturegylet" a adresat o petiție ministrului de culte și instrucțiune Wlassics, prin care cere *urcarea subvenției la 10,000 fl. la an.* In motivare se dice, că acéstă societate de maghiarisare speséză la an 20,000 cu susținerea „Kisdedovurilor", din care causă anul trecut a avut un deficit de 12,000 fl. Décă guvernul nu-i va mări subvenția, va fi nevoit a închide o parte din „Kisdedovurile" sale. Guvernamentalul „Pesti Naplo" dice, că *e speranță*, că ministrul de culte, „avênd în vedere *marile merite, ce acéstă reuniune le are pe terenul maghiarisărei*", nu va refusa cererea ei. Cu alte cuvinte, terenul e preparat pentru a satisface cererei „Kulturegylet"-ului din vorbă. — Intr'un timp, când țăranii, împinșĭ de fóme și miserie, se aruncă orbesce în brațele socialismului și se revoltă în contra stărilor asupritóre, guvernul subvenționéză *din contribuția lor* societățĭ de maghiarisare, și tocmai în acest an de crisă vor să potențeze aceste subvențiunĭ!

Banffy — „cetățén de onóre". Săcuii din Têrgu-Mureșului au ales pe ministrul-președinte Banffy „cetățén de onóre" al orașului lor, ca recunoscință pentru „succesele dobêndite pe terenul politicei naționale". Diploma 'i s'a predat alaltăierĭ ministrului-președinte printr'o deputațiune de 30 membri, în frunte cu primarul. La vorbirea primarului, Banffy a rèspuns, că „nisuința lui va fi și în viitor de-a cultiva raporturile interne dintre națiune și coróná, căcĭ *aceste raporturĭ sunt cel mai puternic mijloc pentru realisarea ideei de stat maghiar*".

Esamen în sciințele matematice și fisice. D-l *Aurel Ciortea*, profesor la școlele române comerciale din loc, în 5(17) l. c. a depus cu bun succes la universitatea din Clușiu esamenul de specialitate în sciințele matematice și fisice. — Felicitările nóstre!

Nou perceptorat. Cu 1 Martie n. 1898 pe teritoriul comitatului Treiscaune se va înființa un nou oficiu de dare cu sediul în *Covasna*.

Tina di Lorenzo, artista italiană, probabil că în urma supărărilor, ce 'i le-a făcut Pazmandy cu bazaconiile sale, a devenit greu bolnavă, așa că a fost silită să întrerupă representațiile sale la opera din Pesta.

Protopop gr. or. al tractului Devei este numit din partea Consistorului archidiecesan d-l *Georgiu Roman*, paroch în Sân-Nicolaul mic din diecesa Aradului.

Cununiă. D-l *Iuliu A. Herbay*, conducătorul agenturii din Arad a băncii de asigurare „Transilvania", și d-ra *Lucreția Tamasdan* se vor cununa Duminecă, în 27 Febr. n. în biserica catedrală gr. or. din Arad.

Serată literară în Năsăud. Societatea școlarilor dela gimnasiul superior fundațional din Năsăud va arangia în 26 Februarie n. în sala de gimnastică a gimnasiului o serată literară urmată de dans. Intrarea pentru persónă: 50 cr. Suprasolvirile se chitéză în raportul gimnasial tipărit.

Programa: 1. Cuvênt de deschidere. 2. Imn școlar, de I. Cartu, Corul școlarilor. 3. Dormĭ în pace, poesiă de Vlăhuță. Declamată de G. Novacovicĭ, cl. VIII. 4. Poesia poporală română, disertațiune de V. Bichigean, cl. VIII. 5. Doină-doiniță, de I. Worobchievicĭ. Corul școlarilor 6. Paraponisitul, cântec comic de V. Alexandri, predat de Valer Bercian, cl. VIII. 7. Cisla, quartet comico-satiric, de C. Porumbescu. Corul școlarilor. 8. Despot Vodă, act. II, tabloul II. Dialog predat de V. Chirilă, cl. VIII și V. Gael, cl. VII. 9) Țiganul Cloșcă, poesie de T. Speranță. Declamată de V. Hosszu cl. VIII. 10. O séră în munțĭ, de Steinberg. Cuvinte de Stoinescu. Cântată solo de I. Popșor, cl. VII. 11. Poutpouri, de Iacob Mureșianu. Esecutată de orchestra școlarilor. 12. Cuvênt de închidere.

N'au avut nas să se presinte. Curtea de apel din Iașĭ, printr'o curióșă coincidență a judecat în aceeașĭ săptămână 2 casurĭ de lovirĭ, carĭ au produs slutirea victimelor, carĭ au rămas pentru tótă viața cu nasurile fără vêrf.

Primul cas s'a întêmplat la Rădășenĭ în județul Suceava. Victima se numesce Catinca Constantin. Agresorul este o vecină numită Sultana Peteanu. Copiiĭ Catincei bătuseră pe copiiĭ Sultanei. Acésta intervine și aplică o bună corectură copiilor celei dintâiŭ. Intr'o diminéță mergênd la câmp, ambele mame se întâlnesc. Se iau la sfadă după care Catinca trîntesce jos pe Sultana și o strînge de sînurĭ, carĭ erau fórte dureróse, fiind abia câte-va dile de când Sultana începuse a înțărca un copil. Sultana a mărturisit Tribunalului, că de durere a încercat să sugrume cu tulpanul pe Catinca, dér nereușind a mușcat'o cu dinții de nas. Tribunalul evaluase despăgubirea pentru vêrful nasului la 100 lei. Curtea pe nevědutele — victima nu s'a înfățișat — a acordat 40 lei. Agresóra va mai sta și la închisóre timp de 10 dile.

Al doilea cas este cel al femeei Maria Munteanu. Autorul ciuntirei nasului se bănuesce a fi însuși soțul Ion Munteanu muncitor din Săcăoanĭ jud. Roman și care din gelosie și-ar fi sluțit femeea.

Maria se pare, că avênd alte oferte mai bune, lăsase de vre-o 3 săptămânĭ pe soțul său. Acesta, dice acusarea — pe basa unei nepóte a soției, — se ia într'o séră după Maria și după ce acésta intră într'o hudiță lăturalnică se aruncă asupra ei și cu dinții îi retează vêrful nasului. Soțul a fost condamnat de tribunal la 3 lunĭ închisóre și 200 lei despăgubirĭ, ér înaintea curței i-s'a admis marturĭ să dovedéscă, că unul din amanții femeei de gelozie i-a rătezat nasul și femeia neputênd desvălui tot misterul lucrurilor, au dat vina pe bărbatul cu care trăea rău.

Ca și prima victimă, și acéstă de a doua *n'a avut nas*, să se presinte înaintea curței. — („Opinia".)

Banca „Bihoreana".

Orade, 20 Febr. 1898.

Sunt aprópe trei lunĭ, de când fundatorii institutului de credit și economii *„Bihoreana"* au publicat prospectul acestui institut, apelând la spriginul publicului român și adresându-se la mai mulțĭ bărbațĭ de încredere, despre carĭ sciu și cred, că sunt fii devotațĭ ai națiunei, cu rugarea, ca să colecteze subscrierĭ de acții în cercurile cunoscuților.*)

Cât despre resultatul bun al apelului, nu dubităm, nu e ertat să dubităm, căcĭ Românul, deși cercat de atâtea timpurĭ grele și amare, tot-déuna și-a sciut face datorința.

Pentru noi, Bihorenii, a sósit óra a un-spre-decea, e timpul suprem să facem ceva în interesul poporului nostru, care geme sub povóra cămătarilor și se prăpădesce pe di ce merge în privința materială, ceea ce în cele mai multe casurĭ e egal cu prăpădirea lui totală, căcĭ un popor sărac și lipsit de mijlóce materiale, nu se póte desvolta nicĭ în privința spirituală. Cine flămândesce, luptă pentru pâne și nu pentru idealurĭ. Ce-i pasă celui ce geme în miseriă de cultură și de idealurĭ, când nu are pâne, nu are mijlócele de traiŭ pentru sine și familia sa?!...

Țăranul nostru bihorean în cele mai multe comune se află în condițiunĭ favorabile pentru de-a putè prospera în privința materială; în multe comune avem pământ bun și décă totușĭ poporul nostru bihorean sărăcesce pe di ce merge, una din principalele cause este de sigur lipsa unui institut de banĭ, care să desvólte în popor spiritul economisării și să-i stea în ajutor în cas de lipsă cu împrumuturĭ avantagióse.

Décă țăranul nostru ar veni în atingere mai de aprópe cu un institut de banĭ solid, care lui să-i inspire încredere și bunăvoință, și décă ar vedé, că banii lui depușĭ spre fructificare nu numai că sunt în loc sigur, dér îi aduc și un folos frumușel ar aduna tot crucerul de prisos și atuncĭ ar avé cu ce să se ajute în timpurĭ de lipsă și nécaz.

Abia este cas, ca bietul țăran român din părțile bihorene, ajuns odată în nécaz și neajunsurĭ, să pótă scăpa din crisă fără a se ruina materialicesce. Sunt casurĭ nenumărate, că bietul țăran lipsit de banĭ recurge la băncĭ străine, ba fiind și de aicĭ fórte adese-orĭ respins, nu-i rămâne decât să se adreseze cătră cămătarĭ, de carĭ sunt la noi în tot satul românesc și carĭ abia aștéptă ocasiunea ca să pună mâna pe moșióra lui.

Imprejurările acestea triste aduc cu sine încă și un alt rău, tot așa, décă nu mai mare: rĕul acesta e, că poporul devine un instrument orb în mânile cămătarilor neconscienționșĭ, carĭ se folosesc de tóte mijlócele, ca să-l pótă esploata în interesul lor egoist. Avem o mulțime de comune, unde primul conducĕtor e arêndașul, care cu câțiva anĭ înainte a mers în comună sdrențos ca vai de el, dér îmbogățindu-se pe spatele poporului prin cămătărie, adĭ îl conduce în direcțiunea unde vré el, îl constrînge la ce vré el, pentru-că bietul popor e în ghiarele lui și séu ascultă de el, séu îi abdice creditul și îi vinde moșióra.

Slăbirea unui membru din corpul nostru e slăbirea corpului întreg. Slăbirea Românilor bihorenĭ, ruinarea materială a acestora și esploatarea prin cămătarĭ fără suflet, e decĭ o daună nemăsurată pentru noi pentru toțĭ. Inființarea institutului de credit și economii „Bihoreana" e așa-déră causa nóstră a tuturor, carĭ ne interesăm de cultura și bunăstarea poporului nostru și avem datorința cu toții să facem, ca acest institut să fiă cât de curênd înființat.

La muncă dér, nu ne rețină nimic dela realisarea scopului propus. Onóre și bine ne facem nouĕ, onóre și bine facem poporului, care ne susține și ai căruia fii bunĭ și credincioșĭ avem să fim.

Scim prea bine, că noi de noi, numai Bihorenii, nu dispunem de atâtea puterĭ, ca să realisăm scopul propus; dér, cum am dis, causa „Bihorenei" nu e numai afacerea nóstră privată, ci e causa tuturor Românilor de bine. Decĭ apelăm la publicul român cu cea mai mare încredere, apeléză frațĭ la frațĭ și vocea nóstră, sperăm, că va fi audită și ascultată.

Avem bărbațĭ devotațĭ binelui poporului nostru și cu stare bună materială, pe carĭ nu-i atinge mai simțitor nicĭ crisa economică din anul trecut; decĭ ne pot întinde mâna de ajutor la întreprinderea nóstră și acésta o pot face cu atât mai ușor, pentru-că banii, ce-i plătesc în acțiile institutului „Bihoreana", nu numai nu se vor pierde, ci pe lângă aceea, că valórea acțiilor pe an ce merge va cresce, banii le vor aduce și un folos destul de considerabil.

Câte institute de credit și economii române s'au înființat, tóte prosperéză frumos. Institute ca „Albina", „Victoria", „Silvania", „Economul", „Ardeleana", „Timișana" și altele sunt o fală pentru noi. O conducere solidă și onestă îșĭ va aduce

*) A se vedé prospectul în nr. 286 al „Gaz. Trans." din an. tr.

---

cipii diametral opuse, esprimate de Humboldt și citate mai sus. Unii, în frunte cu *Schleiermacher*, pretind, ca stilul național al operei originale, ce se traduce, să se conserve după putință. Alții din contră caută să dea tot terenul posibil stilului național al limbei moderne, în care se traduce, fără nicĭ o considerare față de firea limbei originalului. Décă în adevĕr *„contraria se tangunt"*, apoi în casul acesta cele două principii într'atâta se ating, întru cât ambele sunt *îndreptățite*, deși în fondul lor stau în cel mai evident contrast.

III.

Totul, precum vedem, se învêrte în jurul acestui punct: *„stil național"*.

Ce e acest stil național?

Fiă-care popor, care dispune de o cultură și literatură mai înaltă, îșĭ are modul său propriu de esprimare, de manifestațiune în vorbire, ca și în artă; ér acest mod propriu de esprimare corăspunde esact modului propriu de vedere al respectivului popor, decĭ caracterului său național. Și cu atât mai pregnant va fi acest mod propriu și specific de esprimare, cu cât mai emancipată va fi limba națională de sub jugul unei limbĭ străine séu al unei alte forțe esterne

Acésta e decĭ stilul național, care e condiționat în primul rênd de un *caracter* propriu național. Acel popor, care nu-șĭ are firea, caracterul său propriu, n'are nicĭ stil național deosebit.

Despre poporul german n'am putè afirma, că nu-șĭ are caracterul său propriu. Acest caracter însă e atât de multilateral, ni-se presentă într'o variațiune atât de nuansată în fel de fel de forme, încât nu e mirare, décă în consonanță cu acest complex multicolor s'au desvoltat tot atâtea stilurĭ particulare.

Francesii din contră deja de mult se pot lăuda c'un stil unitar național. Stilul francés s'a format, séu mai bine dis s'a formulat în epoca absolutismului, modelându-se întru tóte acelei fine manierĭ de conversațiune dela curte, căreia are să-i mulțămească abilitatea sa în desvoltarea și exprimarea celor mai subtile idei. Prin libertatea cuvêntului, ce se creéză prin evenimentele de mai târdiu, se îmbracă în nouă tărie și energie, închegându-se pe deplin în acea limbă, care nu de gébă trece de cea mai cultă între limbile moderne.

Din contră, stilul german, în prima jumătate a veacului, abstragênd dela influențele străine, în special francesă, tocmai în lipsa de libertate a poporului german, a trebuit să slăbéscă și să degenereze în cele mai bombastice afectărĭ filosofice-poetice. Și din acéstă bólă nu s'a recules pe deplin nicĭ până adĭ.

Jugul politic séu cultural sugrumă desvoltarea firéscă a caracterului național, ér înăbușirea acestuia însemnéză lipsa unui stil propriu național. Libertatea decĭ e acel factor, care condiționéză închegarea unui stil național; și tocmai mulțămită esistenței acestui factor, a luat dimensiunĭ atât de puternice desvoltarea stilului național în anticitate. Stilul național grecesc nu e unitar, după cum însu-șĭ poporul grecesc n'a format o unitate politică și geografică, dér e espresiunea cea mai fidelă a caracterului diferitelor semințiĭ eline. Stilul național roman — din motive ușor de înțeles — nu esprimă, decât caracterul orașului stăpânitor, Roma.

In opositiune cu stilul național stă *stilul individual*, care pornind din stilul național se apropie mai mult séu mai puțin de acesta. Sunt scriitorĭ, carĭ reoglindéză în preponderantă stilul național. Posițiunea acésta o ocupă în istoria limbei latine *Cicero*, care tocmai din causa acésta póte servi cu tot dreptul ca model al graiului classic roman. Din contră la individualitățĭ mai pronunțate stilul național stă să dispară față de cel individual al scriitorului; așa avem la Francesĭ pe *Mentesquieu*, ér la Latinĭ pe *Tacitus*.

(Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

fructele sale dorite și la „Bihoreana“. Ea va prospera și trebue sĕ prospereze; acésta ni-o garantéză bărbații, carĭ s'au pus în fruntea afacerei; ni-o garantéză și centrul, unde se înfiinţéză, Oradea-mare, care e centrul unui comitat locuit de un pătrar de milion de Românĭ și care dispune de mai multe instituţiunĭ și capitale românescĭ. Un centru ca Oradea-mare, nu o bancă românéscă, ci și mai multe ar putĕ susţinĕ, așa ca tóte sĕ înflorésca.

Ce nu putem realisa noi singurĭ din puterile nóstre modeste, putem realisa, décă vom conlucra cu toţii. Decĭ înainte, fraţilor, întindeţi-ne mână de ajutor, e mare lipsă, căcĭ óra a un-spre-ḑecea a bătut!

Delacriș.

Procesul contra lui Zola.

Şedinţa de Lunĭ, 21 Februarie, s'a început îndată după 12 óre. Sala era îndesuită de public, între carĭ și mulţĭ oficerĭ.

Președintele dă cuvêntul procuroruluigeneral ca se-și ţină pledoaria.

Pledoaria procurorului general.

Procurorul-general **Van-Cassel**: Domnilor juraţĭ! Un scriitor și autor al multor romane a publicat într'un organ de luptă un articul în forma unei scrisorĭ cătră Președintele Republicei. El ḑise în scrisóre, că un tribunal de resbel a judecat *„la poruncă“*, și că de aceea este criminal. Acest ḑiar străbate până în colibele cele mai depărtate, el trece peste graniţe și lasă sĕ apară în străinătate numele Franciei întinat. „Sĕ mĕ trimită înaintea juraţilor“, a ḑis Zola cu vehemenţă impertinentă. Ei bine, am cutezat acésta. Cerem sĕ aducă dovedĭ pentru invinuirile sale. Aceste dovedĭ trebuiau sĕ fiă cu atât mai precise, cu cât erau mai grave învinuirile. El însĕ nu încércă de loc a aduce dovedĭ și în loc de-a se apĕra, el mai mult atacă. Ni-se spune, că buna credinţă a lui Zola stă la înălţimea talentului séu, dér óre acésta însemnéză deja, că tribunalul de resbel a judecat în adevĕr la poruncă?

Ce spectacol teribil a oferit acéstă pertractare, ce situaţiunĭ s'au creat aicĭ generalilor și ofiţerilor. Tóte întrebările, ce li-s'au pus, ţinteau a-i ataca din nou. Provocaţiunea a fost destul de îndrăsnéţă și și-a avut efectul.

Trece apoi la amĕnunte. Apĕră atitudinea esperţilor, carĭ au funcţionat la cele douĕ judecăţĭ. *„Aurore“*, ḑice el, a scris, că Republica e în pericol. De ce? Eu pun atitudinea guvernului, care arată respect pentru drept și dreptate, faţă în faţă cu mijlócele revoluţionare ale apĕrării. Respectul dinaintea unui *res judicata* este unul din principiile cele mai însemnate sociale. Partea acusată ḑice, că pe câtă vreme nu se va da o dovadă definitivă și motivată a vinovăţiei lui Dreyfus, se impune revisiunea procesului. Ce rĕtăcire curióșă! Nu cumva publicul are aceeașĭ directivă și pentru alte afacerĭ judecate? In special în afacerĭ de spionagiu publicul nu póte fi informat asupra dovedilor de vinovăţiă. Décă Dreyfus ar fi încă-odată judecat, acésta érășĭ s'ar întêmpla cu ușile închise, și decĭ nu s'ar afla mai mult ca astădĭ. Procurorul asigură, că Esterhazy nu póte sĕ fiă autorul borderoului. Esplică originea campaniei de faţă și protestéză în contra invinuirei ridicate de o fóie, că oficerii vor sĕ rĕstórne Republica. Trece apoi la rolul colonelului Picquart, care, ḑice, s'a silit înzadar sĕ suspiţioneze pe Esterhazy.

Incât pentru acusarea lui Zola în contra tribunalului al doilea de rĕsboiŭ (procesul Esterhazy) ḑice, că procedura secretă a fost deplin legală și judecătorii au fost independenţĭ. Contrarul nu s'a putut dovedi. Esterhazy a fost atacat pe nedrept. Tribunalul de rĕsboiŭ, ce a judecat asupră-i, nu și-a uitat nicĭ un moment înalta problemă, *dér Zola a căutat ocasiunea, de a anunţa un roman, pentru care s'a aflat în Berlin un editor* (Mișcare). Opera d-tale, d-le Zola, sémĕnă suspiţiune și revoltă. Ni-ai atacat armata, care ne este îndoit de scumpă, a căreia onóre a trebuit sĕ o apere ministrul de rĕsboiŭ *Billot*, care a declarat tot-odată, că are încredere în juraţĭ. Noi toţĭ împărtășim acéstă încredere.

In ce privesce pe Zola, încheie procurorul, eu preţuesc talentul lui numai într'atât, încât póte face bine, nu însĕ când procede suspiţionând și póte provoca o rĕscólă. Nu, cei șépte ofiţerĭ n'au adus sentinţa de achitare la poruncă, cum cutéză a afirma acusatul.

Verdictul d-vóstrĕ, d-lor juraţĭ, va sci sĕ lovéscă calumnia și minciuna. Pronunţaţĭ fără preget cuvêntul „vinovat“. (Mișcare. Din auditoriu rĕsună aplause, carĭ s'au repetat mai de multe-orĭ în decursul vorbirii procurorului).

Şedinţa se suspinde, ér la redeschidere, președintele dă cuvêntul lui Emile *Zola.*

Apĕrarea lui Zola.

Emile Zola se întórce în faţa juraţilor și cetesce o declaraţiune, care conţine următórele momente principale:

Precum a dictat ministrul de rĕsboiŭ Billot tribunalului militar, ca sĕ achite pe Esterhazy, avertisând de pe tribună pe subordonaţii sĕi sĕ respecteze *res judicata*, tocmai așa a declarat ministrul-președinte Meline între aplause frenetice ale unei majorităţĭ supuse, că are încredere în cei 12 cetăţenĭ, în mâna cărora a pus apĕrarea armatei. Printr'asta d-nul Meline a voit sĕ vĕ dea, d-lor juraţĭ, poruncă sĕ mĕ condamnaţĭ în numele stimei faţă cu armata, ce-mĭ impută, că așĭ fi insultat'o (Protestărĭ în auditoriu).

Președintele: N'a dat nicĭ o poruncă d. Meline.

Zola afirmă, că puterea publică face presiune asupra justiţiei. Décă stă adĭ înaintea juraţilor, nu e cu voinţa d-lui Meline, ci pentru-că dênsul (Zola) a voit'o. El și-a jertfit personalitatea sa, ca sĕ depună în mânile juraţilor nu numai onórea armatei, ci și onórea ameninţată a întregei naţiunĭ (Se aude o fluerătură. *Președ.:* îndată voiŭ lăsa sĕ se deșerteze sala.)

Am cerut, ḑice, sĕ fiu adus înaintea juraţilor, dér aicĭ ceilalţĭ au putut sĕ discute tot, nouĕ ni-s'a refusat tot. Cu tóte astea, credĕ, s'a făcut destulă claritate.

N'am insultat — ḑice Zola — nicĭ-odată armata și n'am atacat căpeteniile armatei, pe generalĭ, carĭ o vor duce la învingerĭ. Décă câteva personalităţĭ ale ministrului de resbel au compromis înși-și armata prin uneltirile lor, însémnă óre acésta a ofensa întrégă armata? Aceia, carĭ compromit și desonoréză armata naţională, sunt cei ce strigă în acelașĭ timp: „Trăéscă armata!“ și „Mórte Evreilor!“, și ei au strigat chiar: „Trăéscă Esterhazy!“ O Dómne sfinte! Poporul s-lui Ludovic, al lui Bayard, al lui Condĕ și Hoche, poporul, care numĕră o sută de victorii uriașe, poporul marelor rĕsbóie sub Republică și împĕrăţiă, poporul a căruia generositate și graţiă a pus în uimire tótă lumea, acest popor sĕ strige: „Vive Esterhazy?“ E o rușine, pe care nu o póte spăla, decât numai lupta nóstră după adevĕr și dreptate.

Cunóscetĭ legenda, ce s'a format.—Aicĭ Zola spune, că căpitanul Dreyfus fiind Jidan s'a ḑis îndată, că s'a format un sindicat jidovesc, un sindicat internaţional a celor fără patriă, care dispune de milióne, s'a format ca sĕ scape pe trădător cu preţul celor mai neruşinate manevre. S'a mai ḑis, că acel sindicat vré sĕ tradeze Francia duşmanului și vré sĕ pună în flăcărĭ Europa. Acésta e fórte copilăros și prost, cum vedetĭ, dér cu-o astfel de pâne înveninată hrănesce o pressă murdară de lunĭ de ḑile sĕrmanul nostru popor. Zola vorbesce apoi de starea rea, în care se află lumea afacerilor. Are încredere în înţelepciunea și dreptatea juraţilor și le ḑice: Nu apĕr nicĭ onórea și libertatea mea: de mĕ veţĭ condamna, nu veţĭ face decât ca mĕ mări! Priviţi-mĕ sunt eu vêndut, sunt un trădător? (Mișcare) Sunt un scriitor liber, care mâne îșĭ va relua lucrarea întreruptă. Situaţia încordată de faţă au causat'o greșelile guvernanţilor. Naţiunea móre în întunerecul, în care vor s'o lasă. S'a condamnat un nevinovat și acésta a adus după sine achitarea unui vinovat, ér acum vi-se cere o condamnare, pentru-că am dat alarmă vĕḑênd patria mea pe acest drum premejdios.

Zola termină esclamând: Jur, că Dreyfus e nevinovat, *jur înaintea lumei întregĭ, că e nevinovat!* (Murmure și fluerăturĭ în fundul sălii). Va veni o ḑi, ḑice el, când Francia îmĭ va mulţămi, că i-am scăpat onórea (Mișcărĭ prelungite, sgomot, murmure).

O nouă revistă românéscă în Ardél. Primim adĭ prima broșură din **„Revista Ilustrată“**, al cărei redactor responsabil e d-l *Ión Pop Reteganul,* ér editor d-l *Ión Baciu.* Apare în douĕ ediţiunĭ: una de salon și alta poporală. Ediţia de salon e în adevĕr elegantă și fórte de gust. Are format mare 4⁰ și se estinde pe 20 pag. avênd un tipar fórte frumos, legibil și hârtiă fină. In text se află vre-o opt portrete și ilustraţiunĭ drăgălașe și fin esecutate. Atât învĕlitórea, cât și clișeul din capul fóiei sunt împodobite cu ilustraţiunĭ frumóse; pe marginele clișeului din capul fóiei se află portretul unui tînĕr român și a unei fete române, ambi în costum naţional.

Cuprinsul numĕrului prim încă este fórte variat și bogat. El conţine următórele articole: Cătră cetitorĭ, de editorul și redactorul; Progresul Românilor în orașul Bistriţa (cu 2 ilustraţiunĭ); Stefan Vodă (poesiă) de G. Coșbuc; Biserica Curtea de Argeș, de I. P. R.; Legenda sfinţirei bisericei dela Curtea de Argeș, de V. Alexandri; Visarion Roman și institutul „Albina“ (cu portretul lui Roman și a edificiului „Albinei“) de I. P. R.; Legenda Beneșului, scrisă de I. Pop Reteganul; Dómne cine a greșit? (novelă originală) de I. Pop Reteganul; Gimnasiul român din Năsĕud (cu ilustraţiune); Libertate (poesie) de Xenofon Cosma; Todorica, de I. P. R.; Ţĕranii noștri (cu trei ilustraţiunĭ înfăţișând o părechiă tineră din Șoimuș, o nevăstuţă din Năsĕud și o fetiţă coristă din Bistriţa); Doină, de G. Coșbuc; Din spiritul altora (In rubrica acésta se află mai multe glume); Bibliografiă; Gâcitur; Poșta Red.

Revista apare în Tipografia C. Csallner în Bistriţa odată pe lună în broșurĭ marĭ și costă: ediţia de salon 6 fl. (15 francĭ) pe an, ér ediţia poporală 3 fl. (7 francĭ) pe an. Abonamentele sunt a se trimite înainte cel puţin pe câte $^1/_2$ an la adresa editorului în Șoimuș (Nagy-Sajo), ér manuscrisele la adresa redactorului în Reteag (Retteg). — Atragem atenţiunea familiilor române asupra acestei bune reviste românescĭ, care va publica poesii, novele, schiţe, piese teatrale, literatură poporală și classică etc. etc. evitând tot ce ar putĕ fi stricăcios din punct de vedere moral.

Mulţămită publică.

— Fine. —

Sibiiu, 27 Ian. 1898.

Tot cu ocasiunea ședinţei publice s'a făcut pentru biblioteca societăţiii următórele donaţiunĭ în cărţĭ: D-l Iuliu Bardoși: „Confesiunea ortodoxă“ de P. Movilă: Dr. Elie Cristea: „Date biografice din viéţa lui Alesandru Roman“ de Ilie Dinursenĭ, 5 buc. D-l G. Hango: „Un vis“ de G. Hango; D-l Silvestru Moldovan: a) „Notiţă despre viéţa și activitatea politică și literară a lui Ioan Ghica“ de G. Adamescu. b) „Ortografia română în actuala sa stare de desvoltare“ de Dumbrava. c) „Descrierea corpului omenesc și regulele higienice“ de Iuliu Moisil. Familia Ioan Popescu: a) „Operele principelui Dem. Cantemir“ b) „Opere complete“ de Jókai Mór. D-l Victor Tordășian: a) „Justiţia și fostul Metropolit Genadie“. 2 buc. b) „Conservatorii și Monachul Ghenadie“. Red. „Tribunei“ a) „Morala Evangelică“ de Moise Pacu, b) „Castelul din Carpaţĭ“ de Jules Verne, trad. de Victor Onișor. c) „Călindarul poporului pro 1898“. d) „Tipicul bis. ortodoxe orientale“ de Dr. I. Olariu. e) „Cartea stuparilor sătenĭ“ de Romul Simu. f) „Naţionalitatea și reprivire“ de Max Nordau“. g) „Studii literare“ de T. Raica.

Pentru tóte acestea oferte benevole în favorul societăţii „Andreiu Şaguna“ primésca toţĭ p. t. contribuenţĭ marinimoșĭ și pe acéstă cale adênc simţitele nóstre mulţămite.

Comitetul arangiator.

ULTIME SCIRĬ.

Paris, 22 Febr. Consiliul de miniștri a decis ca interpelările în afacerea Zola sĕ se pună la ordinea ḑilei în cameră, Duminecă.

Berlin, 22 Febr. Tóte foile germane, chiar și „Kreuzzeitung“ vorbesc cu admiraţiune despre discursul lui Zola.

DIVERSE.

Indienii și întunecimea de sóre. In India pănă astădĭ se mai află unele seminţii, carĭ se închină sórelui. Aceste seminţii ḑic, că întunecimea de sóre este mânia lui Osiris, ḑeul sórelui, de care au o nespusă frică. Astronomii indigenĭ preḑic, că în urma întunecimei din ĕst an, ţéra lor va fi bântuită de tot feliul de bóle, fómete și alte nenorocirĭ. In multe locurĭ poporul s'a temut, că nenorocirile vor avé sĕ urmeze la 8 ḑile după întunecime. Ḑile întregĭ ómenii se rugau cu faţa la pământ și posteau, ca sĕ împace pe ḑeul sórelui, care s'a supărat pe ei. Persii steteau tótă ḑiua nemișcaţĭ cu faţa spre sóre, rugându-se. Pe strade umblau mulţime de cerșitorĭ, carĭ strigau: daţi-ne elemosină, ca sĕ împăcăm pe ḑeul sórelui și ca sĕ se rescumpere sórele din ghiarăle bălaurului! Lacurile și alte ape mai micĭ erau pline de credincioșĭ, fiind-că în ape se cred mai scutiţĭ de bólele lipicióse. Nizamul din Heiderabad, ca sĕ împace pe ḑeul supĕrat, a liberat pe 50 de sclavĭ și li-a dăruit haine și de mâncare. Poporul hindostan crede, că mai de mult erau mai puţine eclipse solare, ca acum și acésta o esplică așa, că ḑeii lor s'au mâniat pe ei, din causă, că au domnitorĭ străinĭ.

Reuniunea celor ce doresc sĕ se însóre. Numĕrul reuniunilor s'a mai sporit cu una. Anume în St.-Louis (Statele-Unite americane) s'a format o „reuniune a celor ce doresc sĕ se însóre“. La început reuniunea avea numai 14 membri, adĭ însĕ are 58. Membri în acéstă reuniune pot fi numai bărbaţĭ între 21 și 35 de anĭ. Condiţiunile primirei sunt, ca sĕ fiă deplin sănĕtoșĭ, sĕ nu aibă nicĭ o calitate rea, și după primire în sinul reuniunei negreșit *în decurs de doi anĭ sĕ se însóre.* Fetele carĭ voesc sĕ-și capete bărbaţĭ dintre membrii acestei reuniunĭ, se anunţă printr'o damă de onóre la președintele reuniunei. Totdéuna însĕ numĕrul damelor anunţate la președinte este mai mare ca membrii reuniunii și de aceea președintele îșĭ dă tóte silinţele sĕ câștige cât mai mulţĭ membri, ca sĕ nu se supere damele. Décă cutare membru din reuniune voesce sĕ facă cunoscinţă cu una dintre dame, acésta o póte prin mijlocirea presidentului și a damei de onóre, care stă în legătură cu d-șórele candidate de măritat. Numai cu atât însĕ reuniunea încă nu și-a împlinit datoria. La căsĕtoriă trebue și banĭ. Reuniunea ajută și cu de aceștia. Părechei tinere îĭ cumpără inele scumpe de aur, plătesce taxa cununiei, îi pune la dispositiă dóuĕ calese, cumpără haine mirelui și tóte mobilele pentru o odaiă. Membrii reuniunei separat încă fac darurĭ mirelui și miresei și nunta devine o adevĕrată serbare a reuniunei.

Literatură.

„Juvenilia“ este titlul unei voluminóse broșurĭ, scrisă de d-l *Sextil Puşcariu,* și apărută tocmai acum în editura librăriei N. I. Ciurcu din Brașov. Conţine vre-o 14 piese în prosă și vre-o 20 pagine de poesii. Cartea se estinde pe 264 pag. și e de-un esterior plăcut, tipar frumos. Preţul 80 cr. séu 2 lei.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Februarie 1898.

Renta ung. de aur 4%	121.25
Renta de coróne ung. 4%	99.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100 75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	122 10
Bonurĭ rurale ungare 4%	97 70
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.50
Imprum. ung. cu premii	157 50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	140.—
Renta de argint austr.	102 55
Renta de hârtie austr.	102 50
Renta de aur austr.	122.90
Losurĭ din 1860	143.25
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ungară.	930 —
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit.	381.—
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit.	363 50
Napoleondorĭ	9.53
Mărcĭ imperiale germane	58 75
London vista	120.10
Paris vista	47.52½
Rente de coróne austr. 4%	102 80
Note italiene.	45 25

Cursul pieței Brașov

Din 22 Februarie 1898.

Bancnota rom.	Cump.	9.48	Vênd	9.50
Argint român.	Cump	9.43	Vênd.	9 46
Napoleond'orĭ.	Cump.	9.52	Vênd.	9 54
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.66
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	127.½
Mărcĭ gemane	Cump.	58.50	Vênd.	58.75
Lire turcescĭ	Cump.	10.73	Vênd.	10 78
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	Vênd.	102 —

Numai pe ómenii tinerĭ

ĭĭ interesézā a scii, că **Injecția Orientală** a **Dr. BOITON din Paris** după întrebuințarea de câte-va dile lecuesce și cele mai învechite suferințe. **Oleiu Santal** și **Balsam Copaive** devine de prisos, de-órece aceste mijlóce strică stomacul și nu vindecă bóla.

Prețul unei sticle BOITON Injecția 1 florin.

Deposit general pentru Ungaria:

Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta,

V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchényi-platz).

Se află în farmaciile mai marĭ. *Depou principal:* la farmacia **Carl Schuster** în Brașov.

Adresa pentru comande cu posta:

22—60 **Farmacia ZOLTAN Budapesta.**

Nr. **1704**—1898.

Publicațiune!

Lucrările regulărei și canalisărei Stradei de mijloc din Brașovul-vechiu și introducerei unei bariere dealungul canalului, care se va construi, preliminate cu 21692 fl., **se vor da în 1 Martie a c. înainte de prânz la 10 óre** la oficiul orășenesc economic pe cale de oferte.

Oferenții au de a așcerne până la amintita dĭ și óră ofertele scripturistice timbrate, sigilate și provedute cu un vadiu de 5%, la oficiul sus amintit, observându-se că ofertele mai târdiu așcernute nu se primesc.

Spre orientare se obsérvă, cumcă regularea sus numitei strade e preliminată de oficiul orășenesc de clădirĭ cu 19,000 fl. și spesele pentru barieră cu 2691 fl. 11 cr.

In ofert este de a se aminti în cifre și litere, precum și în procente scăděmêntul din suma preliminată, mai departe dechierațiunea că oferentului i sunt cunoscute condițiunile de oferte și acele contractuale, planurile și preliminarele de spese și că se supune lor necondiționat.

Condițiunile de oferte, acele contractuale, planurile și preliminarele, de spese se află până în dĭua pertractărei de oferte la oficiul orășenesc economic, în decursul órelor de oficiu.

Brașov, 4 Februarie 1898.

149. 2—3 **Magistratul orășĕnesc.**

UN SILVICULTOR român cu experiență și cu pracsă în serviciul statului séu pe vr'un domeniu particular, **póte afla ocupațiune imediat** pe domeniile Domnului G. Gr. Cantacuzino fost președinte al senatului României.

Doritorii de a ocupa acest post sĕ trimită pe adresa D-lui G. Gr. Cantacuzino, Bucurescĭ, calea Victoriei Nr. 167 următórele acte:

a) Diploma de absolvare a unei scóle speciale de agricultură.

b) Certificat că a servit la stat, séu pe vr'un domeniu particular.

c) atestat de bună purtare.

d) sciință de carte românéscă.

5—15,150.

Pilulele pentru curățira sângelui ale lui I. PSERHOFER 2—3,138

mai nainte numite: **„PILULELE UNIVERSALE“** carĭ merită cu tot dreptul acest nume din urmă, deóre-ce abia sunt morburĭ, la carĭ aceste pilule se nu-și fi avut efectul lor escelent.

De mai multe decenii sunt aceste pilule lățite și puține familii se vor afla la carĭ ar lipsi o mică provisiune din acest medicament de casă escelent.

S'au recomandat și se recomand de cătră mulțĭ medicĭ aceste pilule ca medicament de casă, cu deosebire în contra tuturor suferințelor, ce provin în urma relei mistuirĭ și constipațiĭ, precum: **perturbarea în circulațiunea feriei, suferința de ficat, slăbirea mațelor, colica cu vênturĭ, congestiunea la creerĭ hämorhoide** (vina de aur) și c. l.

Prin proprietatea lor purificătóre de sânge au cu deosebire bun efect asupra **anemiei** și asupra bólelor ce isvorĕsc din acésta, precum: **gălbinare, durerĭ de cap nervóse** ș. a. m. Aceste pilule purificatóre de sânge lucréză așa de ușor, încât nu pricinuesc nicĭ cele mai micĭ durerĭ și pentru aceea le póte folosi și cele mai slăbite persóne, chiar și copii fără nicĭ o temere.

Aceste pilule purificatóre de sânge se prepară veritabile singur numai în farmacia „zum gold. Reichsapfel“ a lui **I. Pserhofer Singerstrasse Nr. 15 la Viena** și costă o cutiă cu 15 pilule **21 cr.** v. a. Un sul cu 6 cutii costă **1 fl. 5 cr.** Décă se trimite suma banilor înainte, costă un sul cu pilule **1 fl. 25 cr.** inclusive francare, 2 sulurĭ **2 fl. 30 cr.**, 3 sulurĭ **3 fl. 35 cr.**, 4 sulurĭ **4 fl. 40 cr.**, 5 sulurĭ **5 fl. 20 cr.**, 10 sulurĭ **9 fl. 20 cr.**

N. B. In urma lățirei lor celei marĭ, se imitéză aceste pilule sub diferite forme și numirĭ, de aceea se face rugarea a cere anume **„Pilule purificătóre de sânge** ale lui **I. Pserhofer** și numai acelea sunt **veritabile,** a căror instrucțiune pentru folosire este provĕdută cu iscălitura **I. Pserhofer,** și carĭ pórtă pe capacul cutiei tot aceeași iscălitură în colóre **roșiă.**

Dintre nenumĕratele scrisorĭ, prin carĭ consumenții acestor pilule mulțămesc pentru redobêndirea sănătății după cele mai varii și grele bóle, lăsăm sĕ urmeze aci puține numai, cu observarea, că orĭ-cine a întrebuințat odată aceste pilule, le recomandă mai departe.

Köln, 30 Aprilie 1893.

Stim. D-le Pserhofer! Binevoesce de a mĭ trimite érăși 15 sulurĭ din escelentele D Tale pilurĭ pentru curățirea sângelui cu rambursă postală. Cu acéstă ocasie Vĕ aduc mulțămirile mele pentru efectulŭ de minune alŭ pilurilorŭ D-tale.

Cudistinsă stimă,

Franz Pavlistik,
Köln, Lindenthal.

Hrasche lângă Fiodnic 12 Sept. 1887.

Stim. D-le! A fost voința lui D-ḑeu că pilulile D-v. au ajuns în mânile mele, și resultatul dela acestea îĭ atribui Dv. Mĕ recisem în patul de leusiă ast-fel încât nu mai puteam lucra și așĭ fi sigur deja mórtă, décă nu m'ar fi scăpat minunatele Dv. pilule. D ḑeu sĕ vĕ binecuvintese de mii de orĭ. Am confiența, că pilulele Dv. mĕ vor face de tot sănĕtósă, așa precum a folosit și altora.

Theresia Knific.

Wiener-Neustadt, 9 Dec. 1887.

Stim. D-le! In numele mătușei mele de 60 anĭ îțĭ esprim cea mai căldurósă mulțămire. Dênsa a suferit 5 anĭ de catar la stomac cronic și de apă. Viéța i era un chin și sĕ credea deja de perdută. Prin întêmplare a căpătat o cutiă cu escelentele Dv. Pilule purificatóre de sânge, și după o întrebuințare mai îndelungată s'a vindecat.

Cu distinsă stimă, **Iosefa Weinzettel.**

Eichengraberamt bei Gföhl, 27 Martie 1889.

Stim. D-le! Subsemnatul se rógă a mai trimite 4 sulurĭ cu pilulele D-v. în adevĕr folositóre și escelente. Nu poț întrelăsa fără ca sĕ Vĕ esprim recunoscința mea în privința valórei acestoră pilule, și le voi recomanda unde numai se va puté tuturor suferindilor. Vĕ autorisez, ca acéstă a mea mulțămită sĕ o folosiți după plac și pe cale publică. Cu distinsă stimă **Ignaz Hahn.**

Gotschdorf bei Kohlbach, Oestr. Schlesien, 8 Oct. 1888.

Stim. D le! Vĕ rog a-mĭ trimite un sul cu 6 cutii din pilulele Dv. universale purificătóre de sânge. Numai minunatelor D v. pilule am sĕ mulțămesc că am scăpat de o suferință de stomach, care m'a chinuit 5 anĭ. Aceste pilule n'are sĕ-mĭ lipsésă nicĭ-odată și esprim prin acésta mulțămirea mea cea mai căldurósă.

Cu cea mai mare stimă. **Ana Zwickl.**

Liquer Bernhardiner din plante de Alpĭ, dela **W. O. Bernhard** în Bregenz, O sticlă 2 fl. 60 cr., o jumĕtate sticlă 1 fl. 40 cr., ¼ de sticlă 70 cr.

Alifiă americană, cel mai bun mijloc în contra tuturor suferințelor rheumaticeĭ durerilor la șira spinării, junghiurĭ, ischias, migrenă, durerĭ nervóse de dințĭ, durerĭ de cap, junghiurĭ la urechĭ etc. 1 fl. 20 cr.

Minunatul balsam englezesc, **dela I. Pserhofer** o sticlă 50 cr.

Balsam contra degerăturei de **I. Pserhofer,** de mulțĭ anĭ recunoscută ca cel mai sigurŭ remediu contra suferințelorŭ de degerătură de totŭ felulŭ, precum și spre vindecarea ranelor fórte învechite, 1 borcan 40 cr., cu trimiterea francată 65 cr.

Stoll, Kolapraeparate, escelent mijloc pentru întărirea nervilor, la durerĭ de stomac și la bóle de nervĭ.

Balsam în contra gușilor **de I. Pserhofer,** mijloc probat în contra umflăturei la gât. Un flacon 40 cr cu trimiterea francată 65 cr.

Esență de viéță, (Picăturile din Praga) în contra stomacului stricat, mistuirei rele, greutățĭ de tot felul, un medicament de casă escelent, 1 flacon 22 cr. 12 flacóne 2 fl.

Sirup de plantaginā de **I. Pserhofer** un medicament de casă fórte cunoscut și escelent în contra catarului, răguișelei, tusei spagmodice etc. 1 sticlă 50 cr. 2 sticluțe dimpreună cu trimiterea franco 1 fl 50 cr.

Pomada Tannochinin de **I. Pserhofer,** de un lung șirŭ de anĭ recunoscută de medicĭ ca cel mai bun mijloc pentru crescerea pĕrului. Un borcan elegant adiustat 2 fl.

Plastru - universal, de prof. **Steudel,** la rane din lovitură și impuns, la tot felul de bube rele și la unflăturĭ învechite, ce se sparg periodic la picióre la deget, la rănile și aprinderile de țțe și la multe alte suferințe de acest soiu s'a probat de multe orĭ. Un borcan 50 cr., cu trimiterea francată 75 cr.

Sare universală purgativă, de **A. W. Bullrich.** Un medicament de casă escelent contra tuturor urmărilor digestiunei stricate, precum: durere de cap, amețélă, cârcei la stomach, acrélă în gât, suferințe hæmoridale, constipațiune etc. Un pachet 1 fl.

Afară de preparatele aci amintite se mai află tóte specialitățile farmaceutice indigene și streine, anunțate prin tóte diarele austro ungare și la oas, când unele din aceste specii nu s'ar afla în deposit se vor procura la cerere prompt și ieftin **Trimiterile prin poștă** se efectuéză iute, décă se trimite prețul înainte, comande mai marĭ și cu rambursă a prețului.

Ca veritabile sunt a se privi numai acele pilule a căror instrucțiune este provĕdută cu iscălitura I. PSERHOFER, și carĭ pórtă pe capacul fiă-cărei cutii tot aceeași iscălitură în colóre roșiă.

Veritabilitatea e garantată prin marcă de contravenție, a cărei imitare se pedepsesce cu rigóre.

I. PSERHOFER **farmacia „zum goldenen Reichsapfel“ WIEN, I., Singerstrasse Nr. 15.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipografia A. Mureșianu Brașov.